

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Аннотация. В статье освещены теоретические аспекты организации и поведения государственного финансового контроля учебных заведений высшего образования Украины через призму финансовых основ функционирования системы высшего образования. Определены задания и функции осуществления государственного финансового контроля в учреждениях высшего образования. Предложена модель осуществления государственного финансового контроля, в которой определены основные этапы процесса осуществления государственного финансового контроля и задания каждого из этапов.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, финансовые основы, учреждение высшего образования, модель государственного финансового контроля.

STATE FINANCIAL CONTROL OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE HIGHER EDUCATION OF UKRAINE: THEORETICAL ASPECT

Summary. In paper theoretical aspects of the organization and behavior of the state financial control of educational institutions of the higher education of Ukraine through a prism of financial bases of functioning of system of the higher education are covered. Tasks and functions of implementation of the state financial control in institutions of higher education are defined. The model of implementation of the state financial control in which the main stages of process of implementation of the state financial control and a task of each of stages are defined is offered.

Key words: state financial control, financial bases, institution of higher education, model of the state financial control.

УДК 658.012.32:338.3.

Гончаренко О. М.

*доктор економічних наук,
доцент кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку
Одеського національного економічного університету*

Мартинюк О. А.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
Міжнародного гуманітарного університету*

Goncharenko O. M.

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Finance and Economics
Odessa State Economic University*

Martunyk O. A.

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
International Humanitarian University (Odessa)*

ВИЗНАЧЕННЯ ГЕНОТИПУ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Анотація. У статті розглянуто процес визначення та формування генотипу технології управління підприємством та генотипу її інноваційності. Сформовано модель трансформації генотипу інноваційних технологій. Згруповано ієрархічну схему визначення генотипу інноваційної технології управління та запропоновано фрагмент можливих значень лінгвістичних змінних нечіткої моделі комплексної оцінки ІТУ на прикладі гену «Інновації»

Ключові слова: генотип технології управління, геном інноваційності, схема визначення генотипу, ген хромосом-інновація, ген-оператор, ген-регулятор, модель оптимізації.

Вступ та постановка проблеми. У сучасному бізнесі розвинених країн разом з управлінням знаннями все більшого значення набуває управління креативністю в поєднанні із застосуванням сучасних наукових досліджень у сферах розвитку синергії і теорії систем.

Традиційна парадигма під тиском сучасних технологій поступово поступається місцем генетичним моделям, онтології і семіотиці. Глобалізація і насичення потоків інформації в різних сферах людської діяльності актуалізує конвергентні підходи і концепції до розвитку наук. Тому

генетичні моделі отримують велике поширення в економіці та управлінні. Автором зроблена спроба використання структури геномних моделей у формалізації знань методології формування інноваційної технології управління.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Основи теорії інновацій та її сучасні концепції базуються на дослідженнях про ділові цикли, технологічні уклади, інноваційні процеси на макро- і мікрорівнях. Дослідження циклічної динаміки розвитку суспільства здійснювалися такими вченими, як Н. Кондратьєв, Й. Шумпетер,

Ф. Бродель, Дж. Ван Дейн, А. Кляйнкнехт, С. Кузнець, Т. Менш, Р. Фостер, С. Глазьев, які дослідили закономірності соціально-економічного розвитку з урахуванням внутрішнього механізму циклічності будь-якої системи та її адаптації до змін навколишнього середовища.

Прикладні аспекти створення інноваційних технологій у сфері управління, їх поширення у практику підприємств досліджувалися у працях відомих західних учених (Т.Х. Девенпорта, Ж.Г. Харріса, Р. Морісона, А. Кейзера) та українських науковців (В.А. Верби, А. Івашенка, О.М. Гребешкової, Н.А. Ракши, З.Г. Шацької та ін.).

Вперше визначення геному управління проектами як нового методологічного концепту було запропоновано С.Д. Бушуєвим та його науковими послідовниками. Однак у напрямі визначення генотипу технології управління та геному її інноваційності дослідження не проводилися.

Метою статті є наукове обґрунтування визначення генотипу технології управління підприємством для харчового підприємства.

Результати дослідження. Розвиток підприємства буде більш ефективним, якщо буде застосовуватися системно-адаптивний підхід. Якісно підвищується ефективність розвитку, коли в механізм розвитку закладено не тільки динамічний синтезатор ендогенних та екзогенних факторів а й інтегратор взаємодії слабо структурованих елементів [1; 6].

Запропонована модель трансформації комплексу технологій управління й інноваційний комплекс управління, головним компонентом є трансформація генотипу окре-

мої технології у стан інноваційної.

Сформований генотип містить певний набір генів – елементів, які визначають певну технологію за різними ознаками: корпоративні, виробничі, технології СППР, інформаційні технології (рис. 1) [1; 8; 9; 10].

Ген – одиниця спадкового матеріалу, що відповідає за формування певної елементарної ознаки.

Структурні гени несуть інформацію про структуру певних ознак спадковості, вони взаємодіють у полі дії.

Регуляторні гени здійснюють регуляцію дії структурних генів (інгібування, підвищення активності та ін.).

Гени-оператори кодують синтез інших генів та задають послідовність дій структурним генам.

Обов'язковим складником забезпечення динамічного розвитку є активізація інноваційного складника в діяльності підприємства, що забезпечується за допомогою використання комплексу інноваційних технологій. При цьому завжди виникає прояв синергетичного ефекту, який може мати як підсилюючий, так і послаблюючий характер. С.Д. Бушуєв визначає, що саме інтелектуальний складник впливає на якість генерування нових процедур, технологій, системи керування, створення технічного та програмного забезпечення, формування інноваційного організаційного забезпечення, модернізацію оргструктури, кількісно-якісного збільшення патентів, товарних знаків, вдосконалення культури організації та відносини із клієнтами [4].

Визначимся з аналітичним виміром інноваційної технології управління, для якої було запропоновано генотип.

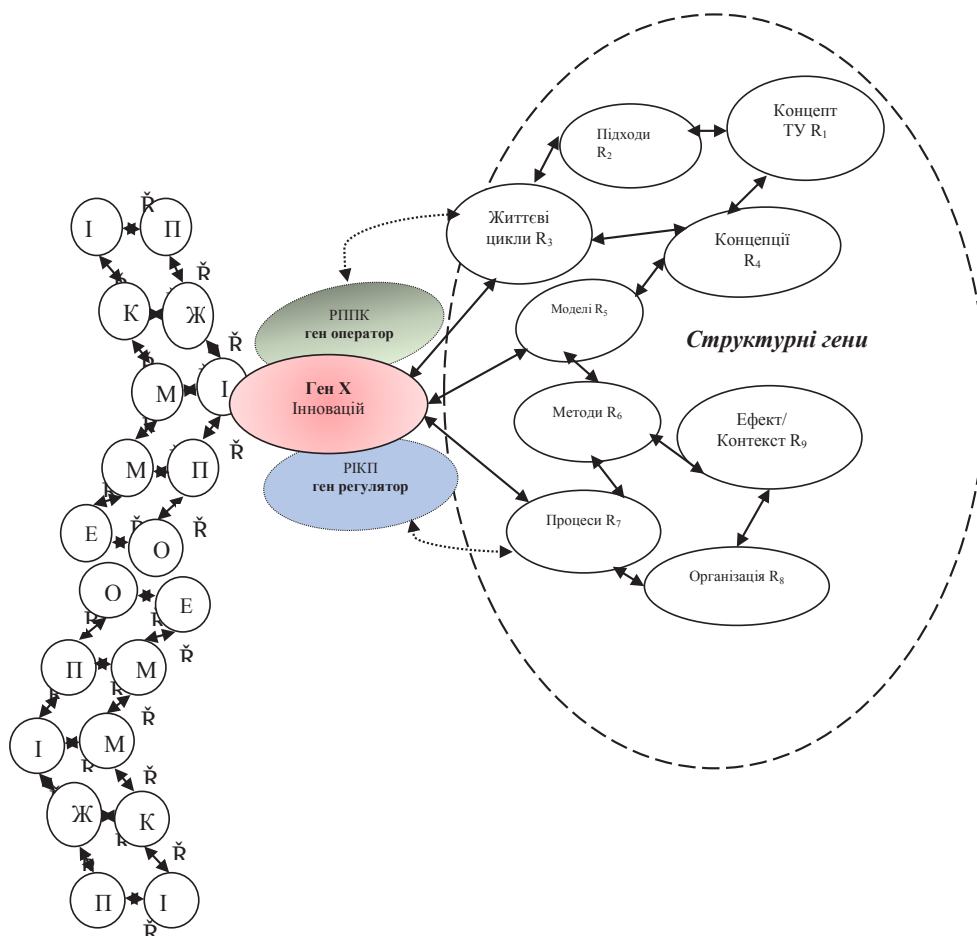

Рис. 1. Модель трансформації генотипу інноваційних технологій

Джерело: сформовано автором на основі [5; 6; 9; 10]

Для формування системи оцінки ефективності комплексу технологій для підприємства залежно від рівня управлінсько-технологічної зрілості необхідно розробити систему оцінки генотипу самої інноваційної технології. Визначимо низку методів, які дозволять виміряти ефективність впровадження інноваційної технології управління (ІТУ), визначити ступінь впливу на фінансові результати підприємства, відокремити вартість, створену нематеріальними активами, від вартості, яка генерується іншими активами [7].

Оцінка ІТУ здійснюється з метою аналізу ефективності використання, управління, контролю, знаходження та усунення слабких місць для отримання бажаних результатів як окремих бізнес-напрямів, так і діяльності підприємства загалом. Тому є доцільним формування єдиного комплексного показника, що у кількісному вимірі характеризуватиме рівень розвитку функціонування ІТУ та її складників, які мають кількісні та якісні показники виміру [1; 7].

Оптимальним є формування синтезованого показника з урахуванням вагових коефіцієнтів, який інтегрує всі елементи за допомогою суми (вагові коефіцієнти вибираються із залученням експертів та відображають важливість кожного часткового показника та його вклад в інтегральний показник), проте під час застосування цього підходу виникли складнощі у визначенні вагових коефіцієнтів в одній системі між кількісними та якісними показниками, використання моделі нечіткої логіки дало змогу усунути перешкоди. Використання методів нечіткої логіки для вирішення завдань означеного класу дає змогу максимально наблизити математичну модель оцінки якості до логіки міркувань кваліфікованих спеціалістів, які приймають управлінські рішення [2; 3; 8]. Запропонована методика інтегральної оцінки генотипу ІТУ будується на

теорії нечітких множин і включає такі етапи.

Для комплексної оцінки генотипу ІТУ розроблено інтегральний показник, який синтезує часткові показники, що характеризують структуру ІТУ, тобто усі його елементи. Розроблена модель комплексної оцінки пристосована для використання експертної інформації про об'єкт дослідження (ІТУ) у вигляді логічних правил. Взаємозв'язок між показниками, які визначають рівень ІТУ підприємства, подано у вигляді ієрархічної мережної схеми генотипу ІТУ (рис. 2).

Для побудови використано теорію графів та побудовано граф ієрархічної системи (мережу). Виділена в мережі генотипу вершина, яка не має вихідних вершин, є ядром – геномом та інтегральним показником (ІТУ). Зв'язок між елементами має тип «один до багатьох». За допомогою теорії графів описано структуру генотипу ІТУ. Термінальними вершинами є окремі елементи, які формують структурні гени КІТУ ($a_1 \dots a_n$). Нетермінальні вершини (подвійні кола) відображають структурні гени КІТУ. Згортки було виконано за допомогою логічної згортки за нечіткими базами знань [1; 2; 6].

R_1 – концепт технології управління – визначає функціональну характеристику та сутність технології за інструментально-процесуальною ознакою. Тобто розкриває базову сутність технології та необхідні методи й інструменти управління.

R_2 – підходи – визначають базові підходи для формування та застосування технологій управління.

R_3 – життєві цикли. Методологія дає змогу враховувати всю множину стадій у життєвому циклі, які проходить кожна технологія.

R_4 – концепція використання технології управління – базуються на визначених концепті та підходах упро-

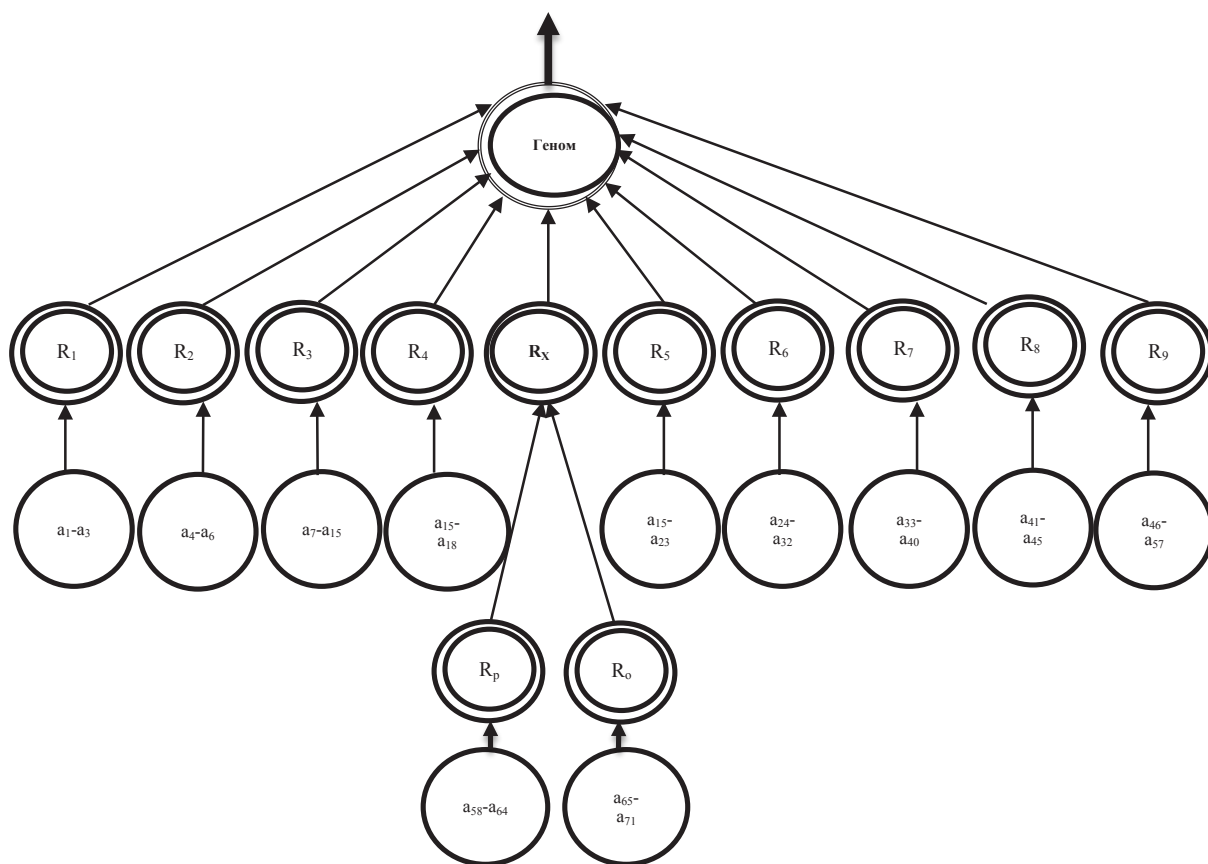

Рис. 2. Ієрархічна схема визначення генотипу інноваційної технології управління

Джерело: сформовано автором на основі [1; 4; 6; 7; 8]

вадження технології управління.

R_5 – моделі – визначають поточний рівень управлінсько-технологічної зрілості (LMTM) підприємства.

R_6 – методи – визначаються комплексом методів та інструментів, які використовують для певного виду технології управління.

R_7 – процеси – визначають рівень та розвиток процесного планування та впровадження бізнес-процесних підходів у діяльності підприємства.

R_8 – організація – дає змогу виявити залежності результатів впроваджених технологій від якості спроектова-

ної організаційної структури підприємства.

R_9 – ефект/контекст – визначають можливу ефективність використання інноваційної технології або комплексу технологій у діяльності підприємства:

RX – ген хромосом-інновації, який містить у собі ген-оператор РППК – рівень професійно-когнітивної компетентності та ген-регулятор РІКП – рівень інформаційно-комунікативного потенціалу підприємства:

$$RX = f(Ro; R_p), \quad (1)$$

Ro – ген-оператор – кодує синтез структурних генів і надає вектор інноваційному розвитку технології управ-

Таблиця 1.

Фрагмент можливих значень лінгвістичних змінних нечіткої моделі комплексної оцінки ІТУ на прикладі Гену «Інновації»

Параметр	Назва лінгвістичної змінної (x)	Універсальна множина (U)	Лінгвістичні теми (T)
1	2	3	4
R_o РППК – рівень професійно-когнітивної компетентності			
a_{58}	освітній рівень співробітників	0–30% € спецосвіта 30–60% € спецосвіта 60–90% € спецосвіта	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{59}	коефіцієнт посадового досвіду співробітників на підприємстві	0–30% досвід 20 років 30–60% досвід 20 років 60–90% досвід 20 років	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{60}	показник підвищення кваліфікації співробітників	0–30% кожні 5 років 30–60% кожні 5 років 60–90% кожні 5 років	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{61}	рівень креативності мислення персоналу	0–30% низький 30–60% середній 60–90% високий	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{62}	коефіцієнт інноваційної якості менеджменту	0–30% низький 30–60% середній 60–90% високий	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{63}	рівень заохочення співробітника до навчання	0–30% низький 30–60% середній 60–90% високий	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{64}	коефіцієнт якості мікроклімату підприємства	0–30% напружений 30–60% середній 60–90% доброзичливий	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
R_p РІКП – рівень інформаційно-комунікативного потенціалу			
a_{65}	ступінь залучення персоналу в електронну взаємодію	0–30% низький 30–60% середній 60–90% високий	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{66}	швидкість руху інформаційних потоків і контенту	0–30% низька 30–60% середня 60–90% висока	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{67}	норматив чисельності персоналу для виконання поставлених завдань	0–30% високий 30–60% середній 60–90% низький	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{68}	ступінь релевантності та якості інформації	0–30% низька 30–60% середня 60–90% висока	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{69}	наявність спеціальних інформаційних продуктів та програм	0–30% існують 30–60% існують 60–90% існують власні	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{70}	ступінь інформації управлінських процедур	0–30% низький 30–60% середній 60–90% високий	Low (низький), Medium (середній), High (високий)
a_{71}	рівень опису бізнес-процесів підприємства	0–30% низький 30–60% середній 60–90% високий	Low (низький), Medium (середній), High (високий)

ліній, а через неї – і всьому підприємству. Визначається через функціональну залежність таких складників:

$$Ro = f(a_{58}, a_{59}; a_{60}, a_{61}; a_{62}, a_{63}; a_{64}), \quad (2)$$

де a_{58} – освітній рівень співробітника;

a_{59} – коефіцієнт посадового досвіду співробітників на підприємстві;

a_{60} – показник підвищення кваліфікації співробітників;

a_{61} – рівень креативності мислення персоналу;

a_{62} – коефіцієнт інноваційної якості менеджменту;

a_{63} – рівень заохочення співробітника до навчання;

a_{64} – коефіцієнт якості мікроклімату підприємства.

Rp – ген-регулятор – регулює діє структурних генів та створює платформу для формування гену Інноваційності:

$$Rp = f(a_{65}, a_{66}; a_{67}, a_{68}; a_{69}, a_{70}; a_{71}), \quad (3)$$

де: a_{65} – ступінь залучення персоналу в електронну взаємодію;

a_{66} – швидкість руху інформаційних потоків і контенту;

a_{67} – норматив чисельності персоналу для виконання поставлених завдань;

a_{68} – ступінь релевантності та якості інформації;

a_{69} – наявність спеціальних інформаційних продуктів та програм;

a_{70} – ступінь інформації управлінських процедур;

a_{71} – рівень опису бізнес-процесів підприємства.

Таким чином, сформована модель формування генотипу інноваційної технології управління для моделювання комплексу інноваційних технологій управління підприємства з n -входами та одним виходом. Критерієм рівня інноваційної технології управління встановлено число $[0, 100]$. Чим вищий рівень розвитку ІТУ на підприємстві, тим він ближчий до 100, тим ближче підприємство наближається до нового рівня управлінсько-технологічної зрілості.

Вибір основних факторів впливу на генотип інноваційної технології управління підприємства в моделі ґрунтувався на попередньо здійсненому логічному аналізі. Проте запропонований набір показників може формуватися індивідуально в залежності від специфіки підприємства.

За результатами аналізу сформовано таблицю 1, де

наведено фрагмент лінгвістичних змінних моделі комплексної оцінки ІТУ для головного показника «Ген інноваційності»; таблицю розроблено та обґрунтовано на основі експертного оцінювання, законів, вимог, положень підприємства, галузевих стандартів.

Вихідна змінна – ІТУ – набуватиме значення: низький (Low), нижче середнього (Low Medium), середній (Medium), вище середнього (High Medium), високий (High) на універсальній множині (0–100 балів). Це дає змогу детально розглянути та проаналізувати дію факторів із більшим та меншим ступенем впливу.

За результатами аналізу можна сформувати композитивну модель оптимізації за розрахованими оптимальними значеннями, показниками оцінки розвитку підприємств, на основі яких розраховуються оптимальні значення узагальнюючих індикаторів за критеріями оцінки розвитку та оптимальне значення інтегрального індикатора динамічного розвитку.

Результати впровадження комплексу інноваційних технологій для забезпечення динамічного розвитку підприємства сформовано за допомогою піраміди результативності, яка враховує три критерії: зміну рівня розвитку, зміну ступеня збалансованості та зміну характеру управління.

Висновки. Отже запропонована методика формування генотипу технології управління та оцінювання можливостей її трансформації в інноваційну за допомогою модифікації гену інноваційності на основі моделей нечіткої логіки та алгоритмів Мамадані дає змогу проаналізувати якісні та кількісні показники кожного структурного гена, гена-регулятора та гена-оператора запропонованої моделі генотипу.

Формалізація бази даних розробленої методології дасть змогу зберігати всі формати технологій управління в єдиній системі форматів.

Формування піраміди результативності, яка базується на трьох критеріях – зміні рівня розвитку, зміні ступеня збалансованості та зміні характеру управління – є матеріалом для подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Бушуева Н.С. Модели и методы проактивного управления программами организационного развития / Н.С. Бушуева. К.: Наук. світ, 2007. 270 с.
2. Дідик А.М. Інноваційна динаміка як елемент системи полівекторного розвитку підприємств / А.М. Дідик // Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 5. С. 4–6.
3. Керцнер Г. Стратегическое планирование для управления проектами с использованием модели зрелости : пер. с англ. / А.Д. Баженова (общ. ред.). М.: Компания АйТи, 2003. 318 с.
4. Креативные технологии управления проектами и программами / Бушуев С.Д., Бушуева Н.С., Бабаев И.А., Яковенко В.Б., Гриша Е.Б., Украинская ассоциация управления проектами. К.: Саммит-Книга, 2010. 763 с.
5. Мартинюк О.А. Застосування теорії інноваційної динаміки для управління підприємством. Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles / С.Е.І.М., Valencia, Venezuela, 2017. 204 p. P. 86–91.
6. Раєвцева О.В., Стрижиченко К.А. Аналіз фрактальної природи соціально-економічних процесів / Математичні моделі та інформаційні технології в сучасній економіці / Під ред. д.е.н., проф. А.О. Єпіфанова: Монографія. Суми: УАБС НБУ, 2007. С. 214–231.
7. Синергетические оценки в исследовании устойчивости экономической системы [Електронний ресурс] / Е.Н. Гончаренко, И.А. Усова // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. 2012. № 2. С. 20–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eupmg_2012_2_4.
8. Тернер Дж. Родни. Руководство по проектно-ориентированному управлению / Пер. с англ. под общ. ред. В.И. Воропаева. М.: Издательский дом Гребенникова, 2007. 552 с.
9. Alberts Bruce, Alexander Johnson, Julian Lewis, Martin Raff, Keith Roberts and Peter Walters (2002). Molecular Biology of the Cell (вид. Fourth). New York and London: Garland Science.
10. Engreitz Jesse M., Ollikainen Noah, Guttman Mitchell (12 2016). Long non-coding RNAs: spatial amplifiers that control nuclear structure and gene expression. Nature Reviews. Molecular Cell Biology 17(12). P. 756–770.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ГЕНОТИПА ИННОВАЦИОННОЙ ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Аннотация. В статье рассмотрен процесс определения и формирования генотипа технологии управления предприятием и генома инновационности технологии. Сформирована модель трансформации генотипа инновационных технологий. Построена иерархическая схема определения генотипа инновационной технологии управления и предложен фрагмент возможных значений лингвистических переменных нечеткой модели комплексной оценки инновационной технологии управления на примере гена «Инновация».

Ключевые слова: генотип технологии управления, геном инновационности, схема определения генотипа, ген хромосом-инновация, ген-оператор, ген-регулятор, модель оптимизации.

DETERMINATION OF THE GENOTYPE OF INNOVATIVE ENTERPRISE MANAGEMENT TECHNOLOGY

Summary. The article deals with the process of forming the definition and formation of the genotype of enterprise management technology and its innovation genome. The model of transformation of the genotype of innovative technologies is formed. A hierarchical scheme for identifying the genotype of innovative management technology is grouped and a fragment of possible values of the linguistic variables of the fuzzy logic model for a comprehensive assessment of innovative management technologies by the example of the Innovation genome is proposed.

Key words: genotype of management technology, innovation genome, genotype determination scheme, gene of chromosomes – innovations, gene-operator, gene-regulator, composite optimization model.

УДК 658.8

Мацера С. М.

*кандидат економічних наук,
декан факультету управління та права
Вінницького кооперативного інституту*

Марчук О. О.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу та підприємництва
Вінницького кооперативного інституту*

Matsera S. M.

*PhD (economic sciences)
Dean of Faculty of Management and Law,
Vinnytsia Cooperative Institute*

Marchuk O. O.

*PhD (economic sciences)
Associate Professor of Department of Marketing and Entrepreneurship,
Vinnytsia Cooperative Institute*

УПРАВЛІННЯ КОНТЕНТОМ У МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЯХ

Анотація. У статті розглядається проблема формування якісного контенту в маркетингових комунікаціях. Визначено сутність управління контентом. Визначено основні види контенту та канали їх просування. Визначені основні етапи управління контентом. Прیدілено увагу помилкам під час роботи з контентом.

Ключові слова: контент, контент-маркетинг, канали комунікацій, комунікації, управління контентом.

Постановка проблеми. Сьогодні роль соціальних мереж і мобільного інтернету постійно зростає. Змінюються способи зв'язку, старі структури ієрархічних відносин між бізнесом і споживачем розмиваються. Споживачі стають більш впливовими, оскільки можуть легко публікувати свої відгуки і ділитися думками (як позитивними, так і негативними). Виникає необхідність у нових підходах до побудови комунікацій між споживачем та продавцем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання маркетингу були вивчені у роботах таких учених, як Б. Вайц, Дж. Джефрі, Ф. Котлер, Р. Керін, Дж. Райн, Р. Тодлард, Р. Уен-

злі, С. Хартлі, С. Холандер. Серед вітчизняних дослідників питання маркетингу розглядалися у роботах А. Банчукова, В. Довбенко, С. Мельникова, О. Смолянюка, О. Третяка. Дослідженнями питань маркетингових комунікацій в Інтернеті та Інтернет-маркетингом загалом займалися вчені Л.В. Балабанова, І.В. Бойчук, Є.П. Голубков, Т.В. Дейнекін, Т.В. Дубовик, Н.С. Ілляшенко, С.М. Ілляшенко, І.Л. Литовченко, М.С. Лебеденко, М.А. Окландер, В.П. Пилипчук, В.Л. Плєскач, І.Л. Решетнікова, І.В. Успенський та інші. У дослідженнях учених були розглянуті роль та значення маркетингових комунікацій, особливості маркетингу в мережі Інтернет, мо-